

Ο ΚΥΚΛΟΦΟΡΩΝ ΝΑ ΠΛΗΡΩΝΕΙ (Οκτώβριος 2006)

Συγγραφέας: ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΧΙΖΑΣ

Η Ελλάδα βαδίζει ολοταχώς προς τη διαστημική εποχή -υποστηρίζουν έντυπα όπως αυτό υπό τον ελληνοπρεπή τίτλο «Popular science»[\[1\]](#)... Η χώρα μας, πλήρες μέλος του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για το Διάστημα, φιλοξενεί αυτόν το μήνα συνέδριο με θέμα την αποστολή ενός ηλιακού δορυφόρου «σε απόσταση αναπνοής» από το κέντρο του πλανητικού μας συστήματος. Με δεδομένη πλέον τη συμμετοχή μας σε δορυφορικά προγράμματα, αρχίζουμε να εξοικειωνόμαστε με την ιδέα της πρόσληψης πληροφοριών «άνωθεν». Απόδειξη τα GPS, «Συστήματα Παγκόσμιου Προσδιορισμού Θέσης», τα οποία αντλούν πληροφορίες από δορυφόρο για τη θέση του κομιστή τους. Συστήματα που ήδη εγγυώνται σημαντικές ανατροπές στην πλοήγηση των πολιτικών αεροσκαφών, καθιστώντας μάλλον εφεδρικά τα επί γης ραδιοβοηθήματα ή «ραδιοφάρους». Ακόμη και ορειβάτες χρησιμοποιούν το GPS για να προσανατολίζονται στον μικροχώρο των ορεινών διαδρομών και μονοπατιών! Το είδα πρόσφατα με τα ίδια μου τα μάτια σε μια πεζοπορία στο Πήλιο...

Η ζωή αλλάζει δίχως να κοιτάζει τη μελαγχολία κάποιων -θα λέγαμε, διασκευάζοντας ένα στίχο του Σαββόπουλου. Κι ακόμη, αλλάζει δίχως να κοιτάζει την έπαρση ορισμένων, που φαντασιώνουν διάφορα τεχνολογικά επιτεύγματα ως «κορυφαία» και «τελικά». Nevermind όμως, ας προτάξουμε κι εμείς τη ζωή έναντι της φιλοσοφίας (*primum vivere deinde philosophare*, έλεγε το λατινικό γνωμικό), κι ας δούμε μια τελευταία διαστημική εφαρμογή. Η είδηση έρχεται από το Ηνωμένο Βασίλειο και αφορά μια νέα μορφή «κοστολόγησης» των ασφάλιστρων που καταβάλλονται από τα αυτοκίνητα. Ως γνωστόν, τα ασφάλιστρα έχουν σχέση κυρίως με τον τύπο του αυτοκινήτου, χωρίς να συνδέονται με τον αριθμό των διανυόμενων χιλιομέτρων -που όμως είναι καθοριστικός για την έκθεση οχημάτων και ατόμων σε διάφορους κινδύνους. Κάποιες βρετανικές εταιρείες σκέφθηκαν να αντικαταστήσουν τα σημερινά «άκαμπτα» ασφάλιστρα με άλλα «ευέλικτα», που εξαρτώνται από τον αριθμό των χιλιομέτρων που διανύει το όχημα και από τις περιοχές στις οποίες κινείται -που συνήθως έχουν διαφορετικές κυκλοφοριακές εντάσεις και επικινδυνότητες. Η πολύπλοκη αυτή εργασία παρακολούθησης των «οχηματοχιλιομέτρων», και μάλιστα σε διαφορετικά οδικά περιβάλλοντα, γίνεται με

τη χρήση ενός GPS, που προσαρτάται στο αυτοκίνητο και αποτυπώνει στοιχεία για τον προσδιορισμό του ύψους των ασφαλίστρων...

Προφανώς, οι οδηγοί που κινούνται λιγότερο ή που κινούνται σε σχετικά άνετες περιοχές, όπως οι εθνικές οδοί, πληρώνουν λιγότερα. Σε αντίθεση με τα «επί δικαίους και αδίκους» ασφάλιστρα, τα ευέλικτα ασφάλιστρα δημιουργούν αντικίνητρα στην κυκλοφορία και συμβάλλουν στον εξορθολογισμό της κινητικότητας. Αυτή η εκ πρώτης όψεως μικρή συμβολή θα μπορούσε να είναι μεγαλύτερη, εφόσον τα συνολικά κόστη της αυτοκίνησης επιρρίπτονταν στους αυτοκινούμενους ανάλογα με την κυκλοφορία τους στον οδικό χώρο. Σήμερα τα κόστη που προκαλούνται από την αυτοκίνηση, η διάνοιξη και συντήρηση του οδικού δικτύου, οι υπηρεσίες τροχαίας κ.λπ., καταβάλλονται από ένα απροσδιόριστο κοινωνικό σώμα, καθώς και διαμέσου διαφόρων πάγιων επιβαρύνσεων, όπως οι ετήσιες εισφορές. Ούτως εχόντων των πραγμάτων, οι οδηγοί έχουν «αντικειμενικό συμφέρον» να καταναλώσουν όσο γίνεται περισσότερα χιλιόμετρα, προκειμένου να αποσβέσουν την αξία του αυτοκινήτου! Εάν όμως πλήρωναν τα κόστη της αυτοκίνησης με βάση το βαθμό των διανυόμενων χιλιομέτρων, τότε θα είχαν συγκεκριμένα κίνητρα για τον εξορθολογισμό της οδικής τους συμπεριφοράς.

Το 1985, σε ένα άρθρο υπό τον τίτλο «Ο κυκλοφορών να πληρώνει»^[2], υποστήριζα ότι η μεταφορά των εξόδων της αυτοκίνησης στην τιμή της βενζίνης αποτελεί εφαρμογή της γνωστής (δημοκρατικής) αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει». Φυσικά η αρχή αυτή δεν έχει προληπτικό χαρακτήρα ούτε είναι ταξικά αμερόληπτη -καθώς επιτρέπει σε κάποιους να ρυπαίνουν, επειδή μπορούν να πληρώνουν. Το σίγουρο όμως είναι ότι βάζει σε σκέψεις για ένα βήμα παραπέρα, για μια προληπτική δημόσια δράση υπέρ της ποιότητας ζωής και υπέρ της «υγιούς» κινητικότητας. Τέλος, εννοείται ότι καλά τα GPS και καλές οι φορολογικές επινοήσεις με οικολογικό σκεπτικό, όμως προέχει η ανάγκη μιας ισχυρής κοινωνικοπολιτικής βούλησης για μια άλλη ποιότητα ζωής...

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «Η ΑΥΓΗ» στις 22 Οκτωβρίου 2006, σ. 1-2.

[1] Βλ. *Ι. Δαγκλή*, «Η Ελλάδα στη διαστημική εποχή».

[2] Βλ. *Γ. Σχίζα*, «Νέα Οικολογία», Φεβρουάριος 1985.